

Norges Vassdrags- Og Energidirektorat
(nve)
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres ref.: 202422631-3

Vår ref.: 25/6018-2- AIWI

Dato: 11.09.2025

NVEs høring - konsesjonspliktavurdering av senkning av vannstand i Molbekktjernet - Moss kommune, Østfold

I forbindelse med søknad om midlertidig senking av vannstanden til Molbekktjernet som et midlertidig tiltak for damsikring, ønsker NVE tilbakemelding på om kjente allmenne interesser blir berørt av tiltaket, som for eksempel friluftslivsinteresser, kulturminner, verdifulle naturtyper, rødlistede arter og informasjon om vilt. De ønsker også informasjon om planstatus, status i forhold til vannforskriften, eksisterende vannuttak eller andre aktiviteter i vassdraget. Vannstanden vil senkes med 0,5 – 1 m.

Uttalelse naturmangfold

Molbekktjernet er registrert som naturtype dam, med svært viktig verdi (verdi A). Fra nordenden av dammen renner en bekk som ender i Mossesundet. Denne bekken er registrert som naturtype viktig bekkedrag, har også svært viktig verdi (verdi A), og knytter to svært viktige naturtyper sammen, dam og rik sumpskog. Fra registreringen av bekken som naturtype påpekes det at tilstrekkelig vannføring må sikres. Endret vannstand i Molbekktjern kan påvirke tilgrensende naturtyper som er avhengig av opprettholdelse av vannforholdene.

Det er registrert flere kravstore, rødlistede arter fra flere organismegrupper i tilknytning til dammen, som lever i dammen eller i fuktmarkene omkring den. Det vurderes som sannsynlig at dammen fortsatt har et stort uoppdaget arts mangfold. Fra naturtypekartleggingen av dammen i 2008, med tilhørende faktaark om lokaliteten, påpekes det at «Det er viktig at kantsonen i form av skog og våtmarksvegetasjon som starrenger, beholdes. Det er videre viktig at vannstanden i tjernet opprettholdes, og at tjernet ikke utsettes for forurensning». Tidspunktet for senkning er avgjørende for amfibier og insekter som legger egg i denne sonen. Høst og vinter er derfor beste tidspunkt.

Av sårbare arter i og omkring tjernet er det både planter og dyr i kategoriene nær truet til sterkt truet. Nær truede arter er dronningstarr, knerot, lind, lerkfalk, sivhauk og slettsnok. Truede og sterkt truede arter er bunkestarr, lundgjøkhumble, ask, fiskeørn og nordflaggermus. I 2007 ble det registrert ål (sterkt truet) i bekken i nordenden. Det er også registrert fremmede skadelige fiskearter i tjernet, som solabbor.

Senket vannstand kan ha påvirkning på bunnlevende dyr, fisk og vekster i og rundt tjernet. Det er mulig å gjøre senkingen på en mer skånsom måte, ved å foreta en mer langsom senking. Likeledes når vannstanden heves til normalt nivå igjen, bør dette gjøres skånsomt. Forskere ved Naturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo, så i 2016 på konsekvenser av vannføringsendringer og lave vannføringer på biologiske forhold i Akerselva, og beskrev at både økninger og

reduksjoner i vannføring og selve hastigheten på endringene har konsekvenser. I Molbekktjernet vil vanndekket areal minke, noe som vil påvirke livet i de områdene. Siden tjernet likevel skal rotenonbehandles pga. solabbor, vil all fisk i tjernet påvirkes. En senking av vannstanden vil således være sekundær med tanke på fisk.

I Jan Ingar Båtviks rapport «Biologisk inventering av Mosseskogen mellom Kambo og Moss by, Moss kommune.» fra 2008 konkluderes det med at nedtapping av Molbekktjernet vil ha mer eller mindre sterke negative følger for biomangfoldet. Både rapporten og registreringen av naturtypene er fra 2008, men er fremdeles aktuelle.

Uttalelse miljøkvalitet, landskap og natur

Reparasjon krever omfattende tiltak: fjerning av jord og steinblokker, etablering av ny steinsatt flomterskel og flomkanal, samt arrondering av terreng og stikryssing.

Kommunen ønsker at dammen ved Molbekktjern repareres og bevares, slik at vannspeilet opprettholdes og området fortsatt fremstår som en attraktiv og idyllisk del av Mosseskogen. En reparasjon vil bidra til å sikre dammens funksjon og samtidig bevare landskapsbildet og naturverdiene knyttet til tjernet.

Nedtapping av dammen vil sannsynligvis påvirke økosystemet negativt på kort sikt, men det er viktig at tiltaket ikke forringer vassdraget og det omkringliggende områdes økologiske og kjemiske kvalitet på permanent basis. Inngrep i terreng og i vegetasjon som ikke omfattes av pbl. § 1-6, skal gjennomføres på en slik måte at skadevirkningene begrenses til et minimum og avveies i forhold til konsekvenser for biologisk mangfold.

Eksisterende kantvegetasjon langs vassdraget skal bevares.

Uttalelse friluftsliv

Molbekktjern og damanlegget utgjør en viktig del av Mosseskogen – et område med stor verdi for friluftsliv, rekreasjon og lokal identitet. Området brukes aktivt av innbyggere til tur, naturopplevelser og undervisning året rundt.

Molbekktjern inngår som en del av et større sammenhengende stinettverk i området, og er lett tilgjengelig via både lokale turstier og den nasjonale Kyststien. Dette gir området en viktig funksjon som bindeledd mellom ulike deler av bynære og kystnære friluftsområder, og gjør det til et naturlig stoppested for turgåere, syklister og andre brukere av nærområdet. Den nære koblingen mellom Molbekktjern og Kyststien understreker områdets betydning som en del av en større grønnstruktur, og styrker dets rolle som rekreasjonsområde med lav terskel for bruk.

Molbekktjern har også en viktig funksjon som friluftsområde i vinterhalvåret. Når forholdene ligger til rette for det, brukes tjernet til skøyting og lek på isen, noe som bidrar til helårsbruk og styrker områdets tilgjengelighet og attraktivitet. Den sesongmessige variasjonen i bruken understreker tjernets betydning som et allsidig og inkluderende rekreasjonsområde. Fylkeskonservator har tidligere anbefalt at området bevares som en del av større rekreasjonsområde. Molbekktjern har også stor historisk betydning i lokalmiljøet.

Senkning av vannstanden vil på kort sikt forringe landskapets estetiske uttrykk, ved at det skapes synlige tørre partier mellom tidligere- og nåværende vannivå. Denne effekten vil trolig være av nokså kortvarig karakter. Lavere vannstand i dammen kan føre til at det blir mindre attraktivt å bade, spesielt dersom vannstanden blir relativt lav i tørre perioder. Det bør kommuniseres tydelig ut til publikum hva som gjøres og hvorfor, gjennom skilting på området og aktuelle kanaler.

Uttalelse plan

Molbekktjernet har følgende planstatus: I kommuneplanens arealdel er Molbekktjernet avsatt til formål for friluftsområde og ligger innenfor hensynssone friluftsliv og hensynssone landskap.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent av

Cecilie Kildahl
Avdelingsleder
Natur, klima og bymiljø

Aina Winther
Saksbehandler
Natur, klima og bymiljø

Kopi til:
Cecilie Kildahl
Elisabeth Syversen Mæhlum
Ida Edfeldt
Inger Marie Bjølseth
Mari Frydenlund Grimstad